

Rilke

Rainer Maria Rilke (1875–1926) este unul dintre cele mai importante nume ale liricii universale și o personalitate singulară a poeziei de limbă germană și franceză. Viața lui e marcată de poezie și de călătorii (Germania, Italia, Rusia, țările scandinave, Spania, Franța etc.). În 1897, la München, unde urma filozofia, dar audia și cursul de istoria artei al lui Richard Muther; o întâlnește pe fosta prietenă a lui Nietzsche și viitoarea discipolă a lui Freud, Lou Andreas Salomé, de care se va îndrăgosti. Este contemporan și-și intersectează pașii sau destinul cu Tolstoi, în 1900, cu Rodin (cărui îi devine secretar în 1905–1906), cu Clara Westhoff (eleva lui Rodin), care-i devine soție în 1901, cu Prințesa von Thurn und Taxis, prietenă până la moarte, cu Paul Valéry în 1924 și, în ultimii ani ai vieții, cu Gide, Jules Supervielle, Jean Cassou, Charles Du Bos și Maurice Betz, primul său traducător în franceză. Corespondează, printre alții, cu Ion Pillat.

Scrieri în germană: *Larenopfer, Traumgekrönt, Advent, Mir zum Feier, Das tägliche Leben, Das Buch der Bilder, Das Stundenbuch, Weise von Liebe und Tod des Cornets Christoph Rilke, Neue Gedichte, Der neuen Gedichte anderer Teil, Das Marienleben, Duisener Elegien, Sonette an Orpheus, Späte Gedichte.*

Scrieri în franceză: *Vergers, suivi des Quatrains Valaisans, Les Roses, Les Fenêtres.* Aceste trei cicluri au fost reunite în volumul *Poèmes français*, publicat postum.

Șerban Foarță (n. 1942, Drobeta-Turnu Severin) este unul dintre cei mai importanți poeți din România. Absolvă cursurile Facultății de Litere (Secția română-germană) a Universității din Timișoara. Este membru al Uniunii Scriitorilor din 1970 și al ASPRO din 2000. Trăiește de peste patruzeci de ani la Timișoara, unde scrie, traduce, pictează și cântă la pian. Este fermecător și imprevizibil, spumos și rafinat, cult și casant în judecăți. Poezia lui e marcată de amprenta ludicului, de o formidabilă asociativitate a cuvintelor și a imaginilor. Are peste șaptezeci și cinci de cărți de versuri, eseuri, proză, articlerie și traduceri. Este un harnic colecționar de premii literare (Premiul Uniunii Scriitorilor; Premiul Radio România Cultural, Premiul Național pentru Literatură, Premiul „Gellu Naum“, Premiul ASPRO pentru poezie etc.).

Scrieri: *Simpleroze, Areal, Texte pentru Phoenix, Copyright, Holorime, Caragialeta, Opera Somnia, Fractalia, Rebis, Rimelări, Istoriile unui matroz întors de pe Planeta Roz, Micul Print, Îndreptar practic de chichiologie, Prozariu, Un mire fără căpătăi, Roșul ușor e rozul iluzor, Gazela de perete, Eseu asupra poeziei lui Ion Barbu, Afinități selective, Afinități efective, Retorică și comunicare, Un castel din Spania pentru Annia, Honorificabilitudinitibus, Mic tratat de pisicologie, Narațiunea de-a fi (convorbiri cu Robert Șerban) etc.*

Rilke

Cornul abundenței

Poeme germane și
poeme franceze
în transpunerea
lui Șerban Foarță

H HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Radu Paraschivescu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Patricia Rădulescu
DTP: Emilia Ionașcu, Dan Dulgheru
Tipărit la Fedprint

Rainer Maria Rilke
Das Buch der Bild... (1906)
Poèmes français (1935)

© HUMANITAS, 2013, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
RILKE, RAINER MARIA
Cornul abundenței / Rainer Maria Rilke; trad. Șerban Foarță. –
București: Humanitas, 2013
ISBN 978-973-50-4242-4
I. Foarță, Șerban (trad.)
821.112.2(436)-1=135.1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382; 0723 684 194

*Veut-elle être rose-seule, rien-que rose?
Sommeil de personne sous tant de
paupières?*

(Rilke, Cimetière)

*

*Rose, oh reiner Widerspruch, Lust,
niemandes Schlaf zu sein Unter
soviel Lidern.*

(Rilke, Grabstein)

*În amintirea lui Mihail Nemeș,
marele (și cel mai neștiut)
tălmăcitor al poeziilor lui Rilke*

Nota traducătorului

Cititorului, pe care discrepanța, atâta câtă este, dintre poemele germane, grave, adică „grele“, îndeobște, și, mai imponderabile, acelea scrise-n franceza triplu distilată ale lui Rainer [René] Maria Rilke, are să-l intrige, ba chiar să-l indispună, îi recomandăm acest enunț al poliglosicului Ezra Pound, care, divulgându-și, strâns cu ușa, o anumită ascendență, o face oarecum pieziș, în ingeniosul travesti al unui scurt aviz bilingv: un fel de „act de naștere“, acesta, originalul căruia, să zicem, e în germana idonee întoarcerilor la temeuri, la străorigine, la *Ursprung*, – iar apostila,-n mai frivola, dar rezonabila franceză: *Ich stamme aus [Robert] Browning, pourquoi n'ier son père?* (Adică „Obârșia-mi e în Browning, la ce bun să-ți negi tatăl?“) – *Spiritul limbilor*, altminteri, e o chestiune fastidioasă (și îndoielnică, adesea), astfel încât pune-vom punct aici.

Ș.F.

1

Cornul abundenței

Poezie scrisă pentru Hugo von Hofmannsthal

Formă și elan ale preadarnic
vasului de pe-al zeiței umăr, –
cu tiparul nostru e zadarnic
să-l compari, dar pofta-i fără număr:

În adâncul curbei, care suplă-i,
dar matură,-ncape calapodul
inimii celui dintâi ce-asupră-i
a simțit că se revarsă rodul.

Roua, în corolă, cea din zorii
primei zile, nu-i de luat în mână,
ca niște-adamante iluzorii,
dar, ca sentimentul, la-ndemână.

Roadele-i, zeița să-și reverse
peste inimi pline că dau peste, –
peste,-așijderi, unei mari averse,
casele și-aleile aceste?

Nu, ea stă unde nu pot să urce
cei ce cornul ei preaplin l-adoră.
Doar, ca apă, pare-a i se scurge
darul pentru însetata floră.

Poetul

Te-ndepărtezi de mine, oră.
Mă dori când bați din aripi. Tac,
căci, singur, gura-i insonoră;
și n-am, cu viața-mi, ce să fac.

Iubită n-am, nici loc n-am, – căru'
să-i spun *acasă*. N-am nimic.
Și pe când toți căror' mă dărui
sporesc, – eu mă fac tot mai mic.

Ultimul

N-am casă părintească, nici
nu știu să fi avut vreodată parte
de una; maică-mea, departe,
în lumea largă m-a născut, iar nu aici.
Acum mă aflu-n lumea cea pe care
o adâncesc, hoinar din zare-n zare,
când bucuros, și când
mâhnit, – pe rând.

Mi-a lăstărit sămânța în trei dăți
în codru-n care, șapte,-aveam castele,
herbul meu, însă,-i spart, azi, în bucăți,
iar timpu-a șters și ce-a fost scris pe ele, –
dându-mi să port, în schimb, la gât, brățară
pe care se citește: *făr' de țară*.

Mi-e dat s-o port mereu, pe lumea asta,
căci orice lucru am și năzui a-l
păstra, – pierе ca orice-așezi pe creasta
unui val.

Cuprins

Nota traducătorului 9

I

Cornul abundenței 13

Poetul 15

Ultimul 16

La capătul cătunului... 17

Biserica din Nago 19

Abel, palidul băiat, cuvântă: 24

Adesea... 26

Acasă... 27

Amurgu-i cartea-mi... 28

Magie 29

Iubesc... 30

În nopți ca asta... 31

Dintr-un Prier 35

Noapte cu lună 36

Liniștea 37

Lamento 38

Vecinul 40

Presentiment 41

Aducere aminte 42

Copilărie 43

Dintr-o copilărie 45

Studiu la clavier 46

Apus de soare-n Skania 47

Cântec de dragoste 49

Melancolia unei fete 50

Castel... 52

Despre fete 53

Ce singure... 54

Logodnica 56

Vocea unui frate călugăr tânăr 57

Cântecul orfanei 58

Cântecul cerșetorului 59

Cântecul idiotului 60

Cântecul sinucigașului 62

Cântecul orbului 63

Pont du Carrousel 64

Cea care orbește 65

Doamnă la oglindă 66

Târziu de toamnă venețiană 67

O curtezană 68

Copilăria lui Don Juan 69

O sibilă 70

Regele lepros 71

Pisica neagră	72	Strofe	103
Sonet către Orfeu I.XVI	73	Oră gravă	104
Sonet către Orfeu I.XIII	74	Verset final	105
Sonet către Orfeu I.XIV	75		
Sonet către Orfeu II.XXV	76	II	
Sonet către Orfeu I.X	77	Cornul abundenței	109
Sonet către Orfeu I.VII	78	Căprioara	110
Sonet către Orfeu II.XXIX	79	Privighetoare	111
Sonet către Orfeu I.XXVII	80	Centaurul are dreptate...	112
Sonet către Orfeu II.III	81	Ca mînzul...	113
Sonet către Orfeu II.IV	82	Fântâna	114
Sonet către Orfeu I.XX	83	Apă ce uiți...	115
Sonet către Orfeu I.VI	84	O, nostalgia unor locuri...	116
Sonet către Orfeu I.II	85	Ce bine...	117
Sonet către Orfeu I.III	86	O, bunii noștri...	118
În cercuri tot mai largi...	87	Totul se-ntâmplă...	120
Intrare	88	Nu-i trist că ochii...	121
Dacă te tulbur, Doamne...	89	Palmă	122
Ce te faci, Doamne...	91	Cum aș mai recunoaște...	123
Vreme-ndelungă...	92	Cum totu-i trecere...	124
Îngerul	93	Funeralii	125
Îngerii	94	Să numeri...	126
Nașterea Domnului	95	Le văd...	127
Pietà (Maria Magdalena)	97	Pămîntul, cerului...	128
Sfânta	98	Drumuri	129
Singurătate	99	Orfanul	130
Zi de toamnă	100	O, câte uși...	131
Sfârșitul toamnei	101	Apusul...	132
Toamnă	102	Cu toatele...	133

Livadă 134
 Loc vechi 135
 Priveștiște 136
 Un roz lila... 137
 O, fericire-a verii! 138
 Ce crug... 139
 Podgorie 140
 Stele funerare,
 în cimitirul din Flaach 141
 Cimitir & Hai-Kai 142
 Mă uit la tine... 143
 Contemporanul rozelor 144
 Simți... 145
 De propriu-ți vis
 prea plină... 146
 Alături, roză... 147
 O roză... 148
 Roză,-mpotriva cui... 149
 O, pierderi... 150
 Către Roză 151
 Oglindă 152
 Copil la oglindă 153
 Rochița roșie 154
 Copilu-așteaptă,-n
 geam... 156
 Fereastră 157
 Două ferestre 158
 Într-un balcon... 160
 Fereastră stranie... 161
 Acum, că te-am văzut... 162
 Adânc, o,
 străadânc suspin... 163
 Nimfă 164
 Fluturile 165
 Ouă pascale (I) 166
 Cum venețiana cupă... 167
 Ca și cum 168
 lubește-mă... 169
 Nu... 170
 Femeie adormită 171
 Eros (I) 172
 Cântând, un zeu... 173
 Templu 174
 Balans oniric... 175
 Se cade... 176
 Ajuns-au Îngerii discreți... 177
 O, lampă,-n seri... 178
 Vezi... 179
 Ofranda 180
 Cină 181
 Ouă pascale (II) 182
 Ouă pascale (III) 183
 În seara asta... 184
 În seara asta... 185
 Poate că ramurile... 186